

דברים פרשת וילך פרק לא פסוק יב - יד

(1)

(יב) פְּקַדֵּל אֶת־בָּעֵם הָאֲנָשִׁים וּמְבָשִׂים וּמְפָשִׂים אֲשֶׁר בְּשֻׁעְרֵיכֶם לְמַעַן יִשְׁמַעוּ וְלֹמַעַן:
יְלָמֹדוּ וַיַּרְאֻ אֶת־יְהוָקָן אֶל־פִּיכֶם וְשָׁמְרוּ לְעֵשָׂות אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּُוֹרָה הַזֹּאת:
(יג) וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֻן יִשְׁמַעוּ וְלֹמַעַן לִירָא אֶת־יְהוָקָן אֶל־פִּיכֶם כָּל־פְּנִים אֲשֶׁר
אֲתָם מִיּוּם עַל־הָאַדְמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֲבָרִים אֶת־גִּירְדוֹ שְׁפָה לַרְשָׁפָה: פ

רמב"ן דברים פרשת וילך פרק לא פסוק יב - יד

(2)

(יב - יג) לְמַעַן יִשְׁמַעוּ וְלֹמַעַן יַלְמֹדוּ - הָאֲנָשִׁים וּהַנְּשִׁים, כִּי גַם הַן שְׁמֹעוֹת וּלְמַדֹּות לִירָא אֶת־הָאֱלֹהִים.
וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יַדְעֻן יִשְׁמַעוּ וְלֹמַעַן - הַס הַטְּרֵר, כִּי יִשְׁמַעוּ וַיַּשְׁאַלְוּ, וְהַאֲבוֹתִים יַרְגִּיזּוּ וַיַּחֲנִכוּ אֶת־עַמּוּם. כִּי
אֵין הַטְּרֵר הַזֶּה יוֹנְקִי שְׁדִים, אֲבָל הַם קָטְנִים הַקָּרְבָּנִים לְהַתְחִנָּר, וְזֹה טָעַם וְלֹמַעַן לִירָא -
בָּעֵתִז, כִּי לְמַעַלָּה אָמַר וְלֹמַד וַיַּרְאוּ - אֲבָל רְבָוֹתֵינוּ אָמַר (חַגִּיגָה ג' א'), הָאֲנָשִׁים לְלֹמַד וּהַנְּשִׁים
לְשְׁמֹעוֹ, וְהַטְּרֵר לִמְהָ בָּא, לִיתְנַ שְׁכָר לְמַבְיאֵיהֶם:

גור אריה דברים פרשת וילך פרק לא פסוק יב - יד

(3)

(יב) לִיתְנַ שְׁכָר לְמַבְיאֵים. דָּם [לא] כָּךְ, טָף לִמְהָ בָּא, אֲבָל לִיתְנַ שְׁכָר לְמַבְיאֵים (חַגִּיגָה ג').
וְקַשָּׁה, לִמְהָ הַוְצָרָכוּ לְוָמַר כֵּךְ לִיתְנַ שְׁכָר לְמַבְיאֵים', שָׁמָא גַם כִּי לְלֹמַד הַקָּטָנִים, דָּהָא בּוֹדָאי קָטָן
יִכְלֶל לְלֹמַד תּוֹרָה, וּמְצָהָעָלָיו לְלֹמַדּוּ. וְהָא "טָף" אֵירִי בְּקָטָן שִׁיכּוֹל לְלֹמַדּוּ, דָּאי לְאוּ הַכִּי, הַיְכִי נָאָמָר
'לִיתְנַ שְׁכָר לְמַבְיאֵים', מָאֵי שְׁכָר לְמַבְיאֵים יְשָׁאָן, דְּתִינָה קָטָן שָׁאָן יָכֹל לְהַבִּין מָה יַעֲשֶׂה שְׁם. וְאָם
כִּי אֵירִי בְּקָטָן שְׁשִׁישׁ לְזֹהָדָת, וְאָם כִּי מָאֵי קַשְ׀יָה לִמְהָ טָף בָּאָוֹ. וַיַּרְא אֶלְאָ קַשְ׀יָה מִידָּי, דָּודָאי אֵין
סְבָרָא שִׁיאָה מְחוּבָּה לְלֹמַד תּוֹרָה הַקָּטָן בְּחַג הַסּוֹכָתָה שֶׁל שְׁמִיטָה (פסוק י'), וְאֵי מְשׁוּם לְלֹמַד הַקָּטָן -
יִכְלֶל לְלֹמַד כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹמַה בְּחַג הַסּוֹכָתָה. בְּשָׁלָמָא אֲנָשִׁים דְּבָנִים מָצָה נִינָהוּ, גִּזְוָת הַכְּתּוֹב כֵּךְ הוּא
הַמָּצָה. אֲבָל קָטָנִים, דְּלָאו [בָּנִי] מִיעָבֵד מָצָה נִינָהוּ, לֹא שִׁירָה זָה בָּהָם גִּזְוָת הַכְּתּוֹב. וְהַשְׁתָּא מִתְרַץ
מָקוֹם צָהָה לְהַבָּיאֵם, כִּי לִתְתַּ שְׁכָר טֻוב לְמַבְיאֵים, שָׁם שִׁיכִים בְּמָצָה:

פרק יב (ו' י' ז')

(4)

שִׁישְׁוּבָו אֶל הַכְּיוֹן הַזֶּה. אֲבָל תִּיבְטַה עַד מִשְׁמֹעה שְׁפָעוֹלָת הַתְשׁוּבָה לְתַגְיָעִי
עַד לְסִמוֹק אֶלְיוֹ מִמְשָׁה. וְעַיִן רַמְבָ"ם (פ"ז מַהְלֵי תְשׁוּבָה ה"ו), "הַתְשׁוּבָה
מִקְרָבָת אֶת הַרְחֹוקִים. אָמֵשׁ הִיָּה זֹה שְׁנָאוֹי פְּנֵי הַמָּקוֹם ... וּמְרוֹחָק ...
וְהַיּוֹם הוּא אֲחֹבָה ... קָרוּב וּכְוֹי". וַיַּהֲיוּ נְרָאָה לְוָמַר שְׁעַנְיָן זֹה שֶׁל
הַתְּזִבּוֹקָת בְּשָׁכִינָה (שְׁגָדְלָה תְשׁוּבָה שְׁמָגְעָת עַד כְּסָא הַכְּבָד) וּמָה
שַׁהְקָבָ"ה מַעְיד עָלָיו, שְׁחַלְאָחָד. וְהַנְּשִׁים אֲחָדָה שְׁחַלְאָחָד.

וְנְרָאָה עַד דְּהַיִינָן דּוֹקָא אֶצְלָיְהָרָא, שָׁאָנוּ בְּנֵי בְּרִית אֹתָה אֲבָל
לְגַבִּי אוּהָע' שָׁאָן אֶצְלָם בְּרִית, אַף שְׂוּדָאי מַועְלָה אֶצְלָם גַּיְכָה הַתְשׁוּבָה,
וּכְמַבָּאָר בְּנֹבּוֹת יְנָה לְגַבִּי אֲנָשִׁי נִינָהוּ, מְכַל מָקוֹם אֲיַן בְּכָחָה שֶׁל אַוְתָה
תְשׁוּבָה אֶלְאָ שְׁתַגְיָעָא לְדִי, כְּלָוָרָם, בְּאוֹתוֹ כְּיוֹן, בְּלִי הַעֲדָתָה הַעֲדָות וּבְלִי
הַחַקְרָבָות הַמִּיחְוֶדֶת הַזֶּה. (מִכְינוֹס תְשׁוֹבָה תְּשִׁלְיָב).

ושׁוֹבָת וַיַּלְכֵד: שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד דִּי אַלְקִיךְ וְגַוִּי. עַיִן רַמְבָ"ם (פ"ב מַהְלֵי
נִשׁוּבָה ה"ב) וַיַּדַּע עַלְיוֹ יְדָעָתָה שְׁלָא יִשְׁׁוּב לְזֹה הַחְטָא לְעוֹלָם.
מִקְרָבוֹ של הרמב"ם הָזָה בְּפִסְיקָתָא, עַהֲפָה נְגַנִּיל, שְׁדָרְשׁוֹ לְשׁוֹן עַד דִּי
וְלִקְיךְ, כָּאַילּוּ נְכַתְּבָעַד, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּבָ"ה, מֵי מַעְיד בְּנָנוּ, אַנְיָי
עַד בְּכָם, שְׁטָאָמֵר שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד דִּי אַלְקִיךְ, עַד דִּי אַלְקִיךְ. וּבְכָנוֹת
רַמְבָ"ם עַיִן שְׁם בְּלַחְם מָשָׁנָה שִׁישׁ לְבָאָרוּ בְּשִׁנְיָי אָפָנִים, דִּישׁ לְהַבִּינוֹ
פְּשׁוֹטוֹ - שַׁהְקָבָ"ה יְעַד עַלְיוֹ שְׁחֹזֵר בְּאַמְתָה בְּתְשׁוּבָה. וְעוֹד יְשׁ לְבָאָרוּ,
חַחְוֹטָא יִזְמַן מַאת הַקְּבָ"ה שִׁבְואָה לְהַעַד עַל הַחְלָלָתוֹ הַגּוֹמָרָה לְשׁוֹבָה
וְתְשׁוּבָה.

וְהַנְּפָקָ"מ שְׁבִינִים הָזָה לְעַנְיָן חַזְוָא שְׁחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה גִּמְוֹרָה, וְאַחֲ"כָ
זֶר עַד לְאַוְתוֹ הַחְטָא. דְּבָמָאָר הַיְ שְׁבָסִי אַמְנוֹנוֹת וּדְעֹוֹת כְּנֵבָה גָּנוֹן
בְּנֵינוֹ סְעִידָה, שְׁכַל שְׁחָלִיט בְּאַמְתָה בְּחַלְלָתָה גִּמְוֹרָה לְעַת עַתָּה שְׁלָא יִשְׁׁוּב
אַוְתוֹ הַחְטָא, אַעֲפָ שְׁחֹזֵר אֶלְיוֹ עַד לְאַחֲר זֶמֶן, דָּאַיְן זֶה מַפְקִיעָה תְשׁוֹבָתוֹ
מְעִיקָּרָה, וְהַנְּהָה כָּל הַפְּرָקָה הַשְׁנִי שְׁבַרְמָבָ"ם הַלִּי תְשׁוֹבָה מִיּוֹסֵד הָוָא עַל
חַדְרַי הַרְסָ"ג שְׁבַסְפָּרוֹ אַמְנוֹנוֹת וּדְעֹוֹת. וּבְדִעַת הרמב"ם בְּנֵדוֹן הַזָּה, נְרָאָה
חַדְרָבָר תְּלוּי בְּשִׁתְיִ הַהְבּוֹנָת הַנְּגַנִּיל, שְׁבּוֹדָאֵי לֹא יְעַד הַקְּבָ"ה עַדְות שְׁקָר,
סְכִינָה נְגַבָּיו - שְׁבִינָה עַלְיוֹ הַקְּבָ"ה נְדִידָה, אַז יַזְכֵּר
הרמב"ם הַתְּכָנוֹן כָּאֵן לְחַלּוֹק עַל דְּבָרֵי רְסִ"ג. אַךְ אָם נְבִין כְּפִי הַצְּעָת
לְחַ"מ, שְׁכָנָת הַלְשׁוֹן - שְׁיעַד עַלְיוֹ יְדָעָתָה גִּמְוֹרָה וּכְוֹרִיל שְׁזָה שְׁחֹזֵר
נְשׁוֹבָה הָזָה בְּיַד חַזְקָה (בְּקַבְּלָתוֹ עַל הַחְבָּא) עַד כְּדֵי כֵּךְ שְׁהָוָא
כְּנַכְּשׁ מַאת דִּי שְׁיעַד עַלְיוֹ, אַיְכָ, אִין שְׁוּסָ חֶבְרָה לְזֹמְרָה שְׁהַרְמָבָ"ם
לְכָ אַרְסָעָן. (מִכְינוֹס תְשׁוֹבָה לְשִׁנְגָּת הַשְּׁלִילִיָּא, הַמּוֹפִיעַ בְּסִי עַל הַתְשׁוּבָה
(ו' רְכִיּוֹן))

וּבְנֵי גּוֹמָא (פו') אָמְרוּ בְּקַשְׁר לְפָסּוֹק זה, שְׁגָדְלָה תְשׁוּבָה שְׁמָגְעָת
כָּסָא הַכְּבָד, שְׁנָאָמָר, שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד דִּי אַי. כְּלָוָרָם, דָּהָיה אָפָשָׁר
בְּיאָ לְמָר - שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל אַל דִּי אַי. וְאַילּוּ הִיָּה כְּתוּב כָּן, חַיְנָה הַכְּנוֹנָה

(ב) וְשָׁבֵךְ עַד־יְהֹוָה אֶלְגָיֶל וְשָׁמְעָתْ בְּקָלְוִי פְּכָל אֲשֶׁר־אָנָּכִי מִצְוָה קְיוֹם אָפָה אַבְנִיךְ בְּכָל־
לְנָגָה וּבְכָל־נִפְשָׁרִי;

(ג) וְשָׁב יְהֹוָה אֶלְגָיֶל אֶת־שְׁבָתוֹתָךְ וְרַסְמָךְ וְשָׁב וְקָבָצֶל מְכָל־בְּעָמִים אֲשֶׁר בְּפִיאֶךְ יְהֹוָה
אלְגָיֶל שְׁמָה:

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יז עמוד א

תנא דברי רבי ישמעאל: מעביר ראשון ראשון, וכן היא המדה. אמר רבא: וזה עצמו אינו נמחק, דאי
איכא רובה עונת - מחшиб בהדייהו.

שם משماויל דברים פרשת נצבים שנה תרעג

ושב ה' אליך את שבותך, ובתרגומם יונתן ויקבל מימרי' ברועא ית תיובטכו, וכבר דברנו מה.
ונראה עוד לומר עפ"י דברי הש"ס ר"ה (י"ז א) תנא דברי רבי ישמעאל מעביר ראשון וכן היא
המדה אמר רבא וועון עצמו אייט נמחק דאי איכא רובה שעונות מחшиб בהדייהו, ע"כ. והנה מדה
טובה יתרה על מدت פורענות; א"כ כמו שבעונות ראשון שהעביר אי איכא רובה עונות
בהדייהו מתחשבין הרשותות ג"כ, בודאי כן הוא בעניינו תשובה, שאם אינה מספקת, או אף'
הרהור תשובה בלבד לא לפועל ונדחה, מ"מ כשתתקבלה מכל אלה תשובה אחת שלימה
מתחשבת נמי התשובה הדוחוי' ומטרפת ומperfetta על הכל, כי תשובה אחת מכפרת על כל
עבירות, ואף' מרד כל ימי ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו רשעתו. ומהذا זו נוהגת תמיד
בכל יום ובכל שבת ובכל חדש ובכל שנה, אי איכא מכל היום או השבוע או החודש או השנה כדי
לארף לתשובה שלימה מצטרפת, אף' שכבר צירוף הי' כמו פסולו המקודשין ונדחה לחיצוניות.
וכן נמי לעת מציז הנפש מצטרפות כל התשובות שעשו במשך כל ימי חייו:

ובזה יש לפרש הלשון הנאמר בתדרי' מעביר ראשון וכן היא המדה הימ' לטובה לעולם. ובכן
אל יפול לב האדם עלי' בהעריכו את עמוקיו לבו שאיתן יכול לעשות תשובה כראוי, מ"מ אל ימנע
מלעשות זה המעת, כי כל פרוטה ופרוטה משלמת לחשבון, וא"כ אשרו שבחה המעט זכה
להשלמת קומת התשובה, ולהיפוך ח"ז אול' בשבי' חיסור זה המעט בעניינו התשובה עלול הווא
לאבד טובה הרבהה מאד:

ולפי הדברים האלה יונן מה שאיתא בספרים שכלי איש ישראל עשה תשובה לעת מציז הנפש, אף
שהז אין בכחו לעשות תשובה כראוי, מ"מ היא משלמת את החשבון. וכן נמי יש לומר בכללות,
שהתשובה מכל ישראל ומכל ימי הגלות מצטרפת לתשובה אחת שלימה כראוי אף שעדי היהת
בגדיר הדוחוי, הש"י השיב את נדחה. וזהו שתרגם יונתן שהש"י, ישיב את התשובה ממקום שהיתה
נדחה שמה ויקבל אותה ברועא. וע"כ מוקן אפשרות התשובה אף' בדורות הנומדים ולבות
אטומים כמוון היום, כי בדור היותר אחרון איינט חסר רק מעט להשלים. ולא יפלא בעניינו בכל יום
יום לחכota לביאת משיח צדקתו אף שציריך להה תשובה שלימה שאיננה נראהית בזמן הזה, מ"מ
צריכין להתחזק בעת האחרון ביותר כי קרובה ישועתי לבוא,acci"r:

רש"י דברים פרשת נצבים פורק ל פסוק ג

(ג) ושב ה' אלהיך את שבותך - היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדנו מכאן שהשכינה
כככל שרויה עם ישראל בצד גלוותם, וכשנגןlein הכתב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם. ועוד
יש לומר, שגדול יומ קבוץ גליות ובקשי, כאלו הוא עצמו צריך להיות אוחז בידיו ממש איש איש
מקומו,